

I sagen
G R A M E X
mod
D A N M A R K S R A D I O

blev af nævnet angående vederlag for benyttelse af litterære og kunstneriske værker samt fotografier den 20. december 1977 afsagt sålydende

k e n d e l s e:

Ved nævnets kendelse af 19. maj 1965 blev det besluttet, at de indklagede, Danmarks Radio, for anvendelsen af grammofonplader i radio- eller fjernsynsudsendelser med virkning fra den 1. oktober 1961 bør vederlægge klageren, Gramex, med et grundbeløb på 4,33 kr. pr. minut spilletid for plader, der her i landet er benyttet i henhold til § 47, jfr. §§ 59 og 60, i lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, at udrede med de til enhver tid for statens honorarer i henhold til lov nr. 154 af 7. juni 1958 med senere ændringer hjemlede honorartillæg.

Efter vedtagelsen af lov nr. 48 af 11. marts 1975 om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m.v. er der opstået tvist mellem parterne om beregningen af tillægget til grundbeløbet, og Gramex har ved klageskrift af 22. december 1976 indbragt tvisten for nævnet.

I sagens behandling har deltaget højesteretsdommer H. Tamm, professor, dr. jur. W. E. von Eyben og højesteretssagfører Jørgen Pedersen.

Af sagens oplysninger fremgår, at der mellem parterne efter afsigelsen af nævnets kendelse blev indgået en overenskomst af 30. juni 1966, i hvis indledning nævnets afgørelse blev gentaget. I overenskomsten fastlægges i enkeltheder den nærmere ordning mellem parterne, og overenskomsten, der trådte i kraft den 1. januar 1966, løber, indtil den af en af parterne opsiges med 6 måneders varsel til udgangen af et kalenderår.

Beregningen har indtil den 1. april 1975 ikke medført

uenighed mellem parterne. Beregningen førte denne dato til 4,33 kr. forhøjet med et grundhonorartillæg på 70% til 7,36 kr. + et procentvis dyrtidstillæg på 407,9% af 7,36 kr. = 30,02 kr., i alt 37,38 kr.

Ved ovennævnte lov af 11. marts 1975 blev en række kollektive arbejdsoverenskomster forlænget indtil den 1. marts 1977 med den ændring, at dyrtidsregulering med 60 øre i timen ydes til alle personer over 18 år.

Danmarks Radio fremkom den 24. september 1975 med et forslag til et nyt beregningssystem. Dette forslag kunne Gramex ikke acceptere, og videre forhandlinger mellem parterne har ikke ført til noget resultat.

Gramex har nedlagt påstand om, at reguleringsbestemmelsen i overenskomsten mellem parterne affattes således:

Stk. 1: Til grundbeløbet på 4,33 kr. ydes de for statens honorarer gældende grundhonorartillæg og honorardyrtidstillæg, pr. 1. april 1975 henholdsvis 70% og 407,9%, i alt 37,38 kr.

Stk. 2: Herefter ændres dyrtidsreguleringen således, at nævnte 37,38 kr. danner nyt grundbeløb, som reguleres hver følgende 1/10 og 1/4 med 0,40 kr. for hvert point pristallet (1975 = 100) måtte være ændret. Beregningen foretages på basis af pristallene den forudgående 1/7 og 1/1.

Stk. 3: Grundbeløb, reguleret ifølge stk. 2, taktreguleres efter de regler, der gælder for statens honorarer. Pr. 1/4 1976 udgør taktreguleringen 0,87%.

Danmarks Radio har nedlagt påstand om, at bestemmelsen affattes således:

Stk. 1: Til grundbeløbet på 4,33 kr. ydes de for statens honorarer gældende grundhonorartillæg og honorardyrtidstillæg, pr. 1. oktober 1975 henholdsvis 70% og 414,9%.

Stk. 2: Herefter ændres dyrtidsreguleringen således, at grundbeløbet, reguleret ifølge stk. 1, forhøjes eller ned sættes med 1,6% for hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet udover 100 (januar 1975 = 100). Reguleringen finder sted pr. 1. april og 1. oktober - første gang med virkning pr. 1. oktober 1975 - på grundlag af reguleringspristallet for henholdsvis januar og juli måneder. Eventuelle overskydende points

henstår til næste regulering.

Stk. 3: Grundbeløbet, reguleret ifølge stk. 1, taktreguleres efter de regler, der gælder for statens honorarer.

Der er mellem parterne enighed om, at vederlaget ikke generelt kan betragtes som et statshonorar, og om, at overenskomsten ikke direkte omfattes af loven af 1975.

Gramex har anført, at man ikke bør anvende de nugældende regler om regulering af statens honorarer, idet henvisningen i nævnets kendelse af 19. maj 1965 til loven af 7. juni 1958 bør opfattes som en kortfattet formulering af et princip, hvorefter grundbeløbet skal reguleres ved hjælp af samme reguleringsmekanisme som den, der var gældende i henhold til nævnte lov. Grundbeløbet skulle ikke blot dyrtidsreguleres, men tillige forhøjes efter reglerne om reallønstillæg, og for at have noget kort og klart at henholde sig til som grundlag for en reguleringsmekanisme benyttede man sig af en henvisning til reglerne om statens honorarer.

Påstandens stk. 1 er i overensstemmelse med den beregning, som der pr. 1. april 1975 var enighed om mellem parterne.

Hvad angår reguleringen med 0,40 kr. for hvert point, pristallet stiger, jfr. påstandens stk. 2, har Gramex anført, at der pr. 1. oktober 1975 kan foretages en beregning efter samme princip som det, der var enighed om mellem parterne den 1. april 1975. Grundbeløbet 4,33 kr., forhøjet med grundhonorartillægget på 70%, i alt 7,36 kr., skal herefter forhøjes med et procentvis dyrtidstillæg på 428,9%, d.v.s. en stigning fra den 1. april 1975, da dyrtidstillægget var 407,9%, fra 37,38 kr. til 38,93 kr. pr. 1. oktober 1975, altså 1,55 kr. Da reguleringspristallet fra januar til juli 1975 steg fra 100 til 103,8 eller med 3,8 points, betyder dette, at hver stigning med 1 point medfører en stigning på 1,55 kr.: 3,8 eller ca. 0,40 kr. pr. point.

Danmarks Radio har anført, at kendelsen af 1965 og overenskomsten af 1966 indeholder en klar og utvetydig henvisning til dyrtids- og reallønstillæg af statens honorarer. Danmarks Radio's oprindelige, senere ændrede tilbud til Gramex var - ligesom overfor andre overenskomstpartnere - baseret på, at det var nødvendigt at finde en beregningsmåde, som i videst muligt omfang opfyldte kravet i loven af 11. marts 1975 om dyrtidsregulering med 60 øre pr. time, udfra en vurdering dels af det antal timers arbejde, der havde været lagt til grund for fastsættelsen af honoraret for en given opgave, dels den an-

del, som 60 øre udgør af den formodede "normaltimeløn" på vedkommende område.

Med Akademikernes Centralorganisation (AC) blev under forhandlingen aftalt, at dyrtidsregulering af akademikerhonorarer skulle ske efter de principper, som er indeholdt i den mellem finansministeriet og bl.a. AC den 28. april 1975 indgåede aftale. Disse principper, som består i halvårsvis regulering af de opsamlede honorarer efter en degressivt stigende skala, lod sig ikke umiddelbart overføre til Danmarks Radio's udsendeshonorarer, og der aftaltes derfor en tillempet reguleringsform. Herefter beregnes for den 1. oktober 1975 værdien af en dyrtidsportion til 1,6% af basishonoraret (grundhonorar + 70% grundhonorartillæg + 414,9% dyrtidstillæg).

Den af folketingets finansudvalg vedtagne taktregulering af statens honorarer blev umiddelbart overført til Danmarks Radio's honorarer, og med udgangspunkt i de med AC aftalte dyrtidstillæg samt vedtagelsen om taktregulering fremsatte Danmarks Radio det i påstanden indeholdte nye tilbud.

Der må i videst muligt omfang tages hensyn til det princip, som fremgår af loven af 11. marts 1975, og hvorefter dyrtidsreguleringen skal fastsættes til 0,60 kr. pr. time. Dette hovedsynspunkt er anvendt bl.a. ved overenskomsten med AC. I Gramex's krav er der ikke rimelig overensstemmelse med dyrtidsreguleringen af offentlige lønninger og honorarer, og Gramex kræver en overdækning af pristalsudviklingen og i tillæg hertil en taktregulering, også af dyrtidsportionerne.

Dyrtidstillægget bør derfor fastsættes på tilsvarende måde som i overenskomsten med AC, således at der reguleres med 1,6% for hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet udover 100.

Om taktregulering af grundbeløbet efter de regler, der gælder for statens honorarer, jfr. påstandens stk. 3, er der enighed mellem parterne.

Nævnet skal foreløbig bemærke, at uenigheden mellem parterne i 1965 drejede sig om størrelsen af grundbeløbet pr. minut spilletid. Der var mellem parterne enighed om, at vederlaget skulle reguleres i overensstemmelse med pristalsudviklingen, og om, at denne regulering skulle ske i overensstemmelse med de for statens honorarer hjemlede tillæg. Nævnet

har derfor ikke i 1965 taget stilling til, efter hvilke principper regulering skal ske.

Parterne er enige om, at der efter loven af 1975 skal træffes ny afgørelse om, hvorledes reguleringen skal finde sted, og nævnet skal herefter tage stilling til betydningen af indkomst- og prisudviklingen for vederlaget for benyttelse af grammofonplader fra 1975.

Nævnet finder, at tillægget til minutvederlaget bør afstemmes med den almindelige indtægtsudvikling i det danske samfund. Efter alt foreliggende er det nævnets opfattelse, at der ved den af Danmarks Radio påståede formulering af overenskomstens reguleringsbestemmelse er taget tilstrækkeligt hensyn hertil. Den af Danmarks Radio nedlagte påstand tages herefter til følge.

T h i b e s t e m m e s :

Den i overenskomst af 30. juni 1966 mellem klagerne, Gramex, og de indklagede, Danmarks Radio, indeholdte reguleringsbestemmelse affattes således:

- Stk. 1: Til grundbeløbet på 4,33 kr. ydes de for statens honorarer gældende grundhonorartillæg og honorar-dyrtdstillæg, pr. 1. oktober 1975 henholdsvis 7% og 414,9%.
- Stk. 2: Herefter ændres dyrtidsreguleringen således, at grundbeløbet, reguleret ifølge stk. 1, forhøjes eller ned sættes med 1,6% for hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet udover 100 (januar 1975 = 100). Reguleringen finder sted pr. 1. april og 1. oktober - første gang med virkning pr. 1. oktober 1975 - på grundlag af reguleringspristallet for henholdsvis januar og juli måneder. Eventuelle overskydende points henstår til næste regulering.
- Stk. 3: Grundbeløbet, reguleret ifølge stk. 1, taktreguleres efter de regler, der gælder for statens honorarer.

Tamm

W. E. v. Eyben.

Jørgen Pedersen.